

MILJØRAPPORT 2013

1 Innledning

Viken Skog jobber kontinuerlig med fokus på miljø og forbedring av våre rutiner, for å sikre det biologiske mangfoldet.

I skogbruket har vi kunnskapsplikt, omtalt både i Miljøinformasjonsloven og Bærekraftforskriften. I praksis betyr dette at kunnskapsplikten om Norsk PEFC Skogstandard og PEFC-Norges presiseringer inntreer når skogeier inngår virkeskontrakt. For de som tegner virkeskontrakt med driftsavtale dekkes kunnskapsplikten av Viken Skog mens for de som tegner virkeskontrakt uten driftsavtale er det skogeier eller skogs-entreprenør som har ansvar for å tilfredsstillere kunnskapsplikten. Viken Skog mener at kunnskapsplikten dekkes ved at den som planlegger og gjennomfører et skogbrukstiltak har hatt utedag med biologisk kompetanse, og bestått nettkurs i Norsk PEFC Skogstandard arrangert av Skogbrukets Kursinstitutt.

For Viken Skog betyr dette at alle våre innkjøpere og produksjonsplanleggere må ha inngående kjennskap til kravene. Kompetanseoppbygging har vært et satsningsområde det siste året og 50 ansatte i den nye organisasjonen har gjennomført kurs i Norsk PEFC Skogstandard. Det er gjennomført tilsvarende kurs for andelseiere i 2013. Det er viktig at skogeierne forstår kravene som stilles.

Vi har også i løpet av 2013 holdt kurs for skogeiere som har blitt såkalte «grønne leverandører» som er kurs utover Norsk PEFC Skogstandard.

2 Hovedmålene for Viken Skog

Hovedmål i strategisk plan:

1. Ta vare på mennesker og miljøverdier, og unngå skader
2. Oppnå høyest mulig avkastning til andelseierne over tid
3. Utvikle skognæringens omdømme og øke dens innflytelse for å ivareta andelseiernes interesser
4. Opprettholde en solid økonomi og høy markedsandel som basis for virksomheten
5. Videreutvikle kompetanse hos våre medarbeidere, andelseiere, tillitsvalgte og forretningspartnere

3 Registrerte avvik og observasjoner

I 2013 ble det innført et nytt styringssystem i Viken Skog, TQM. Alle hendelser, klager, henvendelser med mer skal registreres her. Det har tatt noe tid før systemet har blitt tilpasset våre behov. Alle data nedenfor er tatt ut av TQM. Dataene er ikke fullstendige, men gir likevel et godt bilde av situasjonen i Viken Skog SA.

Det ble for 2013 til sammen registrert 5 eksterne henvendelser, 3 mottatte klager, 81 uønskede hendelser (avvik) og 55 observasjoner/forbedringsforslag. Eksterne og interne revisjoner er inkludert i disse tallene.

Uønskede hendelser / avvik (tatt ut av TQM)

Ansvarsområde	SUM
Viken Skog SA/Administrasjon	0
Viken Skog SA/Anbud og prosjekt	0
Viken Skog SA/Budsjett og Controlling	0
Viken Skog SA/Eierorganisasjon	1
Viken Skog SA/Faktura og oppgjør	0
Viken Skog SA/Foryngelse, Skogskjøtsel og andre tjenester	1
Viken Skog SA/Frivillig vern	0
Viken Skog SA/Informasjon og Kommunikasjon	1
Viken Skog SA/Innkjøp av virke og salg av tjenester	16
Viken Skog SA/IT-Drift og Support	0
Viken Skog SA/Ledelse	11
Viken Skog SA/Lokaler	0
Viken Skog SA/Mål og strategier	1
Viken Skog SA/Måling	0
Viken Skog SA/Personalforvaltning	8
Viken Skog SA/Planlegging, avirkning og transport	29
Viken Skog SA/Produktidentifikasjon og sporbarhet	0
Viken Skog SA/Regnskap og finans	0
Viken Skog SA/Salg av tjenester	0
Viken Skog SA/Salg av virke	0
Viken Skog SA/Skogtaksering	0
Viken Skog SA/Strategisk Plan	4
Viken Skog SA/Utvikling og Forbedring	8
Viken Skog SA/Videreforedling og industriutvikling	0
Viken Skog SA/Ytre bestemmelser	1
Totalt ant. hendelser	81

Kommentar til tabellen

De aller fleste avvik i ansvarsområdene, innkjøp av virke og salg av tjenester gjelder brudd på Norsk PEFC Skogstandard. Det ble registrert to nye skadde nøkkelbiotoper i 2013, som ble oppdaget og rapportert oss fra ekstern kilde. Disse ble antakelig hogd i 2009.

I tillegg nevnes en arbeidsulykke og en uheldig kjøring av skogsmaskin på asfaltert vei med resultat: Store skader. Ledelsens hendelser gjelder for en stor del forhold knyttet til uklarheter rundt ny organisasjonsstruktur etter omorganiseringen høsten 2013. Dette er avvik Veritas avdekket under ekstern revisjon i oktober 2013.

Av eksterne henvendelser har vi mottatt 5. Tre gjelder forbedringer i forbindelse med hogst og tømmer, en om store sporskader etter drift og en om manglende tilbakemelding på tidligere henvendelser. Viken Skog SA har mottatt tre klager i 2013: En entreprenør var misfornøyd med rapporten etter internrevisjon, en gjaldt skogeier som var misfornøyd med endring av driftspris i kontrakt og en ulovlig hogst/feilhogst.

3.1 Brudd på kravene i Woodmark Allmenn Standard og Sjekkliste (FSCTM)

Det er registrert 1 avvik i tillegg til revisjonene. Dette gjelder oppdatering av forvaltningsplan hos to skogeiere.

4 Interne revisjoner

4.1 Norsk PEFC Skogstandard

Det er gjennomført totalt 55(79) revisjoner av virkeskontrakter med og uten driftsavtale i 2013. Det er registrert 58 (77) avvik i disse revisjonene. Tallene i parentes gjelder 2012. Antall avvik ligger med andre ord nokså stabilt i forhold til 2012.

Nedenfor vises tabell med fordeling av avvikene på de forskjellige sjekkpunktene. Prosent av alle avvik i parentes. Heller ikke i år ble det funnet skader på nøkkelbiotoper under internrevisjonene. Dette er svært gledelig.

	Antall Avvik		Antall Avvik
Kontrakt	7(12%)	Terrengtransport	5(8,5%)
Miljørapport	26(45%)	Plantevernmidler	0(0%)
Livsløpstrær	5(8,5%)	Nøkkelbiotoper intakt	0(0%)
Foryngelse	1(2%)	Nødvendige tillatelser	0(0%)
Hogstform	0(0%)	Skogsveier og skogkultur	3(5%)
Kantsone	2(3,5%)	Kunnskap Norsk PEFC Skogstandard	9(15,5%)

Flest avvik gjelder mangelfull utfylling av miljødokumentasjon før/etter hogst, herunder manglende dokumentasjon av livsløpstrær. Dette gjelder både skogsdrifter der skogeier selv har driftsansvar, og der Viken Skog SA har driftsansvar, og står for 45 % av alle avvikene.

Det ble registrert 9 tilfeller hvor entreprenør, skogeier eller skogbruksleder ikke hadde tilstrekkelig kompetanse i Norsk PEFC Skogstandard. Når det gjelder aktuelle ansatte i Viken Skog SA så har alle gjennomført kurs i Norsk PEFC Skogstandard høsten 2013.

Det gjennomføres for mange skogsdrifter i Viken Skog SA sin regi uten at nødvendig underskrift / godkjenning fra skogeier foreligger. Virkeskontraktene som er trukket ut til revisjon gjelder for hele driftsåret 2012. Derfor er det en jevn fordeling av skogsdrifter både fra vintersesongen og barmarkssesongen. Noen sporskader har derfor naturlig blitt registrert. De fem avvikene var det ikke planlagt eller utført tilstrekkelig oppretting av sporskadene.

5 Eksterne revisjoner

1. NS-EN ISO 9001/ 14001 og Norsk PEFC Skogstandard er en gruppesertifisering som gjelder for alle som skal levere/selge virke til Viken Skog
2. FSC™-sertifisering som er en frivillig sertifisering. Også denne sertifiseringen er en gruppesertifisering, men hvor den enkelte tegner en særskilt avtale med gruppeleder

Viken Skog har to typer skogsertifisering:

Felles for disse sertifiseringene er at vi revideres årlig, med en gjennomgang av kvalitets- og miljøsystemet vårt, i tillegg til at skogbrukstiltak revideres ute i felt. Sertifisering i henhold til NS-EN ISO 9001, NS-EN ISO 14001 og Norsk PEFC Skogstandard har 3-års varighet, mens sertifisering i henhold til Woodmark Allmenn Standard og Sjekkliste er 5-årig. Vi ble resertifisert av DNV i NS-EN ISO 9001, NS-EN ISO 14001 og Norsk PEFC Skogstandard i 2013, henholdsvis februar 2013 og oktober 2013.

Woodmark gjennomførte våren 2013 en revisjon av FSC™ sertifikatet, både innenfor skogdelen og «Chain of Custody» COC.

Både under resertifiseringen og de gjennomførte revisjoner ble det funnet avvik og forbedringspunkter som det har blitt jobbet med å lukke. Ingen av avvikene var av en slik karakter at sertifikatene ble suspendert.

5.1 Hovedinntrykk fra DNV under resertifiseringen februar 2013

Positive indikasjoner:

- Alle skogbruksledere som har deltatt under revisjonen behersker Din Skog, inkludert hvordan fremskaffe og identifisere (med GPS) MiS-figurer og andre biologisk viktige områder i aktuelt forsyningsområde
- Flere MiS-områder, der det har vært hogstaktivitet i nærheten -, er besøkt under revisjonen. Alle områdene er sikret/ivaretatt i henhold til Norsk PEFC krav
- Bedriften har gode rutiner som sikrer at viktige A og B lokaliteter blir ivaretatt, herunder konsultasjon av 3. part.
- Gode system for evaluering av entreprenører

Hovedområder for forbedring:

- Viken Skog mangler system for overvåking innen viktige miljø- og kvalitetsområder og som kan benyttes som grunnlag for å si noen om bedriftens miljøprestasjoner
- Etterlevelse av Norsk PEFC Skogstandard med tanke på livsløpstrær (inkl. kartfesting) og kantsoner
- Bedriften har gode rutiner som sikrer at viktige A og B lokaliteter blir ivaretatt, men det er ønskelig at alle naturtyper sjekkes i tilfelle naturtypedata ikke er revidert iht. nyere nødlister for arter og naturtyper
- Det er ikke etablert rutine for innsending av endret MiS (etterregistrering, erstatningsbiotop etc.) fra planavdelingen til Skog og Landskap, slik Norsk PEFC Skogstandards presiseringer krever

5.2 Hovedinntrykk fra DNV under revisjonen oktober 2013

Positive indikasjoner:

- Flere MiS-områder, der det har vært hogstaktivitet i nærheten -, er besøkt under revisjonen. Alle områdene er sikret/ivaretatt iht krav i Norsk PEFC Skogstandard

- Din Skog benyttes som arbeidsverktøy for skogbruksledere. Alle skogbruksledere som har deltatt under revisjonen behersker Din Skog, inkludert hvordan fremskaffe og identifisere (med GPS) MIS-figurer og andre biologisk viktige områder i aktuelt forsyningsområde
- Flere MIS-områder, der det har vært hogstaktivitet i nærheten, er besøkt under revisjonen. Alle områdene er sikret/ivaretatt iht Norsk PEFC krav

Hovedområder for forbedring

- Viken Skog mangler system for overvåking innen viktige miljø- og kvalitetsområder som kan benyttes som grunnlag for å si noen om bedriftens miljøprestasjoner
- Fortsatt uklare rutiner vedr innsamling og lagring av lokal informasjon.

5.3 Hovedinntrykk fra Woodmark under FSC-revisjon våren 2013

Det ble funnet 9 mindre avvik og 3 «major» avvik. De mer alvorlige avvikene er alle knyttet til standardens prinsipp 9, HCVF:

- Gruppemedlemmenes forvaltningsplaner må inneholde spesifikke vernetiltak for HCVF
- De spesifikke vernetiltakene som gjelder for de typer HCVF som finnes på den enkelte eiendom, skal være offentlig tilgjengelige
- Overvåking for å evaluere effekten av vernetiltakene i de ulike typer HCVF skal finne sted årlig for å overvåke effekten av fastsatte vernetiltakene

5.4 FSC™

10 gruppemedlemmer ble revidert.

- Det ble gitt 2 major's (avvik) og 2 minor's (korrigerende tiltak) på COC delen av sertifiseringen. Det ene avviket gjaldt bruk av gammel logo, det andre ikke tilgjengelig FSC™ coc standard under revisjonen
- Vi fikk 2 major's (avvik) og 8 minor's (korrigerende tiltak) på FM delen av serertifiseringen. Avvikene gjaldt begge overvåking av HCVF, det vil si områder av stor biologisk verdi.

6 Kartlegging av nøkkelbiotoper som er ureglementert avvirket

Viken Skog SA skal ha utført kartlegging, sortering og funnet erstatningsbiotoper innen utgangen av august 2014. Kartleggingen er nå utført. Det gjenstår sortering av data og feltarbeid. Det må derfor gjennomføres en betydelig mengde feltarbeid til våren og sommeren. Det vil bli brukt innleide mannskaper til feltarbeidet.

7 Henvendelser

Det registrert 12 henvendelser i 2013. Dette er henvendelser knyttet både til miljø og kvalitet. I all hovedsak er alle henvendelsene besvart. Henvendelser er et viktig bidrag til å bedre kvaliteten på de tjenestene Viken Skog tilbyr og ivaretagelse av miljøverdier.

8 Miljørapport for hogst

Som tidligere år benyttes «Miljørapport for hogst». Miljørapportens betydning som dokumentasjon på planlegging av et skogbrukstiltak og gjennomføring av dette blir viktigere og viktigere.

9 Veien videre

I begynnelsen av 2013 ble det innført et nytt styringssystem fra TQM Partner AS. Kartlegging av arbeidsprosesser og innlegging av beskrivelser har vært to store oppgaver for alle avdelingene i 2013. Viken Skog bruker i dag store ressurser på blant annet interne revisjoner, oppfølging av avvik og opplæring. Dette må vi fortsette med, men det er også et behov for å se om vi kan løse disse oppgavene på en mer ressurseffektiv måte enn det vi gjør i dag.

Som følge av omorganiseringen i Viken Skog høsten 2013, ble tiltaket med egne miljøcontrollere avsluttet. Dette tiltaket var tenkt til dels engangsarbeid og opprydning før vi kunne etablere mer varige, robuste operative rutiner. Fra 1. oktober ble organisasjonen omstrukturert og behovet for egne miljøcontrollere var ikke til stede. Vi hadde kommet så langt at vi operasjonaliserte miljøarbeidet som del av daglig drift. Det å fjerne en separat kvalitets- og miljøavdeling er ikke det samme som å fjerne miljøfokus i Viken Skog. Miljøoppfølgingen i den nye organisasjonen ligger nå på hver enkelt innkjøper, som får et førstelinjeansvar. I tillegg er det to årsverk på skogskjøtsel og miljø som har en rådgivende rolle overfor de operative og blir en type «superbrukere». Produksjonsplanleggerne har også solid miljøkunnskap og følger opp innenfor sitt ansvarsområde. Til sammen mener vi dette gir en slagkraftig og operasjonell miljøoppfølging.

10 Ordforklaringer

- BVO - Biologisk viktig område. Et bestemt areal som er viktig for biologisk mangfold. BVO er et mer omfattende begrep enn nøkkelbiotop
- Nøkkelbiotop - område som er viktig for biologisk mangfold, avsatt og forvaltet til dette formålet
- MIS - Miljøregistrering i skog; vitenskapelig metode for registrering av livsmiljøer for sjeldne og truede arter i skog (biologisk mangfold)
- Naturtype - Ensartet type natur som omfatter alle levende organismer og de miljøfaktorene som virker der, eller spesielle typer naturforekomster som dammer, åkerholmer eller lignende, samt spesielle typer geologiske forekomster
- PEFC Norge - Programme for the Endorsement of Forest Certification schemes. PEFC Norge har som formål å arbeide for bærekraftig skogbruk, gjennom å legge til rette for sertifisering av skog og sertifisering av at skogprodukter kommer fra bærekraftig skogbruk
- Norsk PEFC Skogstandard - har 25 kravpunkter som til sammen dekker områder og tiltak som har miljøpåvirkning eller er av betydning ved utøvelse av skogbruk. Het tidligere «Levende Skog standard»
- FSC™ - Forest Stewardship Council. Egen sertifiseringsordning for kjøp og salg av trevirke i henhold til Woodmark Allmenn Standard og Sjekkliste
- Sertifisering - Viken Skog har en gruppesertifisering for NS-EN ISO 14001, Norsk PEFC Skogstandard og andre krav/presiseringer fra PEFC-Norge. Etterlevelse av disse kravene undersøkes av en nøytral 3. part, i vårt tilfelle Det norske Veritas (DnV). En gruppesertifisering forutsetter at sertifikatholder har inngått avtale i form av virkekontrakt eller miljøavtale med den enkelte leverandør av virke